

Resumé

Socialforvaltningen har arbejdet med at udvikle en styrket praksis for de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner Sønderbro, Nexus og Skodsborg. Som led heri blev Socialudvalget på et udvalgsmøde den 8. oktober 2025 præsenteret for en række forslag og anbefalinger til en styrkelse af indsatsen på anbringelsesområdet. Forvaltningen har med udgangspunkt i udvalgets drøftelser på mødet nu justeret anbefalingerne. Derudover præsenteres udvalget for en beskrivelse af det pædagogiske fundament på tværs de tre institutioner.

Indstilling

Socialforvaltningen indstiller,

1. at Socialudvalget tager det samlede arbejde med en styrket praksis for børn og unge på sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner til efterretning, jf. bilag 1.
2. at Socialudvalget tager beskrivelsen af det pædagogiske fundament for Sønderbro, Nexus og Skodsborg til efterretning jf. bilag 2.

Problemstilling

De sikrede og delvist lukkede institutioner, herunder Sønderbro, Nexus og Skodsborg, står over for et stigende kapacitetspres og mere komplekse problemstillinger hos de anbragte børn og unge. Særligt er andelen af sociale anbringelser vokset markant og udgjorde i 2024 næsten halvdelen af alle anbringelser på landsplan. Denne udvikling stiller øgede krav til institutionernes pædagogiske praksis, og Socialudvalget har derfor på flere udvalgsmøder i 2024 og 2025 drøftet den pædagogiske retning og udvikling på området med særligt fokus på de sociale anbringelser på Sønderbro.

På baggrund af drøftelserne igangsatte Socialudvalget på et udvalgsmøde den 9. oktober 2024 et arbejde med at udvikle en styrket pædagogisk praksis for Sønderbro, Nexus og Skodsborg med fokus på blandt andet overgange og brugen af pædagogisk observation.

Socialudvalget blev på den baggrund på udvalgsmødet den 8. oktober 2025 præsenteret for to analyser af sociale anbringelser af københavnske børn og unge på delvist lukkede og sikrede institutioner samt forvaltningens anbefalinger til, hvordan forvaltningens praksis for anbringelser kan styrkes. I forlængelse heraf præsenteres udvalget nu for en revideret version af anbefalingerne på baggrund af Socialudvalgets input (bilag 1) samt en beskrivelse af det fælles pædagogiske fundament på Sønderbro, Nexus og Skodsborg (bilag 2).

Løsning

Socialforvaltningens arbejde med anbefalingerne har taget udgangspunkt i Socialudvalgets tidligere drøftelser af den pædagogiske retning og udvikling på de tre

institutioner, ligesom forvaltningen har inddraget de igangværende nationale drøftelser i regi af KL og regionerne om de sikrede institutioners rolle og udvikling. Der er også inddraget viden fra forvaltningens kvalitative gennemgang af de sociale anbringelser i 2024 samt forvaltningens kvantitative analyse af de københavnske børn og unge, der har været socialt anbragt på delvist lukkede og sikrede institutioner i perioden 2022-2024, som udvalget blev præsenteret for den 8. oktober 2025.

Forvaltningen har derudover afholdt to workshops med deltagelse af medarbejdere og ledere fra de tre institutioner samt repræsentanter fra myndighedsområdet, områdeledelsen og centerchefer. Workshopsene var tilrettelagt som åbne, dialogbaserede processer og har bidraget med praksisnære input. Der blev arbejdet med hele anbringelsesforløbet – før, under og efter opholdet – og drøftet centrale temaer som børnesyn og værdier (herunder brugen af tilbageholdelse og balancen mellem omsorg og sikkerhed), det faglige fundament (metoder, tilgange og magtanvendelser), samt arbejdet med sundhed, misbrug og psykiatri. Derudover blev der drøftet en række centrale fokusområder i det pædagogiske arbejde, fx struktur i hverdagen, skolegang, fritid, forældresamarbejde og overgange til andre tilbud eller voksenlivet.

På baggrund af udvalgets drøftelser på mødet den 8. oktober 2025 har forvaltningen justeret anbefalingerne. Den opdaterede version er vedlagt som bilag 1.

Anbefalinger til en styrket anbringelsespraksis

Forvaltningen har inddelt anbefalingerne i tre faser: før, under og efter anbringelsen. Nedenfor fremhæves nogle af de indsatser, som forvaltningen ønsker at styrke enten indenfor egen ramme, med en tilførsel af midler eller igennem et udviklingsarbejde. Samtlige anbefalinger kan ses i bilag 1.

Anbefalinger: Før anbringelsen

Børn og unge på delvist lukkede og sikrede institutioner har ofte komplekse udfordringer, der udvikler sig over tid, og data viser, at denne gruppe sjældnere end andre anbragte børn har fået en forebyggende indsats før 12-årsalderen. Det er derfor afgørende at sætte tidligere ind for at forebygge anbringelser uden for hjemmet. Samtidig er et tættere samarbejde med forældre og netværk vigtigt, ligesom det rette match mellem barnet og anbringelsesstedet er centralt for at skabe bedre forløb. Forvaltningen anbefaler derfor følgende tiltag til at styrke den tidlige, forebyggende indsats:

- Tidlig opsporing i form af flere skole- og daginstitutionssocialrådgiverne på skoler og daginstitutioner samt i sundhedsplejen. Tiltaget kræver en tilførsel af midler.
- "Kulturbro" til etniske minoritetsfamilier via undervisning af børne- og ungerådgivere. Tiltaget kan igangsættes inden for den økonomiske ramme.

- Udviklingsarbejde med pædagogiske observationer på åbne døgninstitutioner. Tiltaget kan igangsættes inden for den økonomiske ramme.

Anbefalinger: Under anbringelsen

Børn og unge, der anbringes på delvist lukkede og sikrede institutioner, har ofte komplekse problemstillinger med kriminalitet, psykiske vanskeligheder, misbrug, selvskade og sociale udfordringer. Forvaltningen ønsker at styrke rammerne og kvaliteten under anbringelsen for at skabe en mere helhedsorienteret og specialiseret indsats og forslår blandt andet følgende tiltag:

- Oprettelse af et sundhedsteam, der udfører sundhedstjek ved børnefaglige undersøgelser, årlige sundhedstjek og evt. sundhedssamtaler til anbragte børn og unge. Forslaget fremsættes som en del af et investeringsforslag til Overførselssagen 2025-26.
- Faste læger til børne- og ungehjem for at styrke den sundhedsfaglige rådgivning, sparring med personale og samarbejde om sundhedsproblematikker. Tiltaget vil kræve aftaler med Danske Regioner og PLO om indhold og honorering.
- Psykiatriske døgninstitutionsteams til flere børne- og ungehjem. Kræver dialog med og antageligt ekstra ressourcer fra Region Hovedstaden/Østdanmark.
- Oprettelse af et rådgivningsteam, som bl.a. kan rådgive tilbud om specialiserede handicaps, herunder autisme, på børneområdet. Teamet indgår i et investeringsforslag til Overførselssagen 2025-26.
- Iværksættelse af en større samlokalisering af behandlingstilbud til ungemålgruppen med en udvidelse af den sundhedsfaglige kapacitet i Center for Rusmiddelbehandling målrettet unge i alderen 15-25 år med afhængighed af bl.a. opioider og benzodiazepiner. Forslaget vil evt. indgå i forhandlingerne om Overførselssagen 2025-26.
- Kompetenceudvikling af rådgivere med henblik på, at de kan identificere uhensigtsmæssigt rusmiddelbrug og føre motiverende samtaler med børn og unge. Desuden foreslås et udgående team, der kan støtte institutioner for børn og unge og opkvalificere personalet i håndtering af abstinenssymptomer. Forslaget indgår som et investeringsforslag i Overførselssagen 2025-26.
- Forbedring af de fysiske rammer, så de fremstår mere tryghedsskabende, hjemlige og vedligeholdt. Dette vil kræve en tilførsel af midler.

Anbefalinger: Efter anbringelsen

Overgange er ofte sårbare og afgørende tidspunkter i børns og unges liv, uanset om det drejer sig om skift til et nyt anbringelsessted, udslusning eller overgangen til voksenlivet.

Mange anbragte unge har tidligere oplevet ustabilitet og brudte relationer, og det er derfor vigtigt, at overgangene planlægges i god tid, sker i et trygt tempo og aktivt inddrager den unge. Forvaltningen anbefaler derfor bl.a. følgende tiltag:

- Undersøge muligheden for udslningsforløb ved at knytte hybler til relevante børne- og ungehjem fx Nexus, så unge kan komme i egen lejlighed med fortsat med støtte fra kendte voksne. Tiltaget vil indledningsvist kræve et udviklingsarbejde.
- Afklaring af, om medarbejdere fra et afgivende anbringelsessted kan følge med den unge som en kendt og støttende person til et nyt anbringelsessted i den første tid. Tiltaget vil indledningsvist kræve et udviklingsarbejde.

Et fælles pædagogisk fundament for Sønderbro, Nexus og Skodsborg

Socialforvaltningen har som led i arbejdet med at styrke praksis for de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner udarbejdet en samlet beskrivelse af det pædagogiske fundament på Sønderbro, Nexus og Skodsborg (bilag 2). Det pædagogiske fundament indeholder både en beskrivelse af den eksisterende praksis på de tre institutioner, men også en beskrivelse af, hvordan der fremover skal arbejdes mere systematisk på tværs af institutionerne mod en fælles praksis.

Det er første gang, at der er udarbejdet ét samlet dokument, som beskriver de fælles værdier, det fælles børnesyn og det faglige grundlag på tværs af Sønderbro, Nexus og Skodsborg. Afsnittet om det fælles børnesyn og værdierne i det pædagogiske arbejde på de tre institutioner er udarbejdet på baggrund af drøftelser på de to workshops, hvor der blev udvalgt de mest centrale værdier.

Derudover indeholder det pædagogiske fundament som noget nyt også en beskrivelse af, hvordan de tre institutioner fremover vil arbejde med magtanvendelser på tværs, herunder hvordan tilgangen til brugen af magtanvendelser vil være. Afsnittet indeholder konkret en beskrivelse af, hvornår og hvorfor tilbageholdelse og magtanvendelse kan være nødvendige i arbejdet med anbragte børn og unge, principperne for brugen af dem samt hvordan institutionerne arbejder med at forebygge dem. I bilag 3 findes en beskrivelse af udviklingen i magtanvendelserne på de tre institutioner i de senere år.

Med fundamentet er der endvidere defineret en række fælles kerneelementer i det pædagogiske arbejde, fx skole, sundhed, misbrug, psykiatri, fritid og udslning/overgange, som alle tre institutioner vil have et vedvarende fokus på fremover. Den resterende del af fundamentet indeholder en præsentation af de faglige metoder og tilgange, der anvendes i det daglige pædagogiske arbejde, herunder relationel pædagogik, miljøterapi, mentaliseringsbaseret tilgang, traumebevidst praksis, ADL-træning, social færdighedstræning og konfliktnedtrappende metoder.

Samlet skal det pædagogiske fundament sikre et fælles grundlag for arbejdet på tværs af institutionerne og understøtte en mere helhedsorienteret indsats før, under og efter anbringelsen. Det fælles fundament skal dermed bidrage til styrke kvaliteten i indsatsen og understøtte et mere ensartet fagligt niveau på tværs af de tre institutioner.

Alternativer til sikre anbringelser

Socialforvaltningen har som supplement til anbefalingerne udarbejdet en kort beskrivelse af de mest nærliggende alternativer til sociale anbringelser på sikre institutioner (bilag 4).

Der peges blandt andet på de delvist lukkede døgninstitutioner, hvor indsatsen er mindre indgribende, og hvor tilbageholdelse kan ske i afgrænsede perioder. Herunder kan særlige projektpladser anvendes, hvilket dog kræver ændret personalenormering og ressourcer dertil. En anden mulighed er mere fleksible løsninger med åbne rammer. Dette vil formentlig kræve national udvikling af en ny institutionsform med tilhørende lovgivning, fx med fokus på traumeinformeret tilgang, misbrugsbehandling og integreret regional behandling.

Endelig kan en målgruppepecialisering af de sikre institutioner, fx efter anbringelsestype, alder, køn, kriminalitet eller psykisk mistrivsel, blive relevant. Det kræver dog national koordinering og mere systematisk viden om målgruppen. Der forventes ny viden fra et VIVE-forskningsprojekt, der afsluttes i 2026. Resultaterne skal efterfølgende drøftes i KL's Koordinationsforum med henblik på eventuelle anbefalinger.

Økonomi

Indstillingen har i sig selv ingen økonomiske konsekvenser. Socialudvalget kan med udgangspunkt i anbefalingerne bestille budgetnotater frem mod Overførselssagen 2025-26 og Budget 2027.

Politisk handlerum

(Afsnittet slettes, hvis der ikke er et at-punkt til godkendelse)

Videre proces

Socialforvaltningen vil efter udvalgets behandling arbejde på at implementere anbefalingerne og det pædagogiske fundament på Sønderbro, Nexus og Skodsborg.

Endelig vil Socialforvaltningen følge det nationale arbejde om sikre institutioner, som foregår i regi af KL, herunder VIVE's forskningsprojekt.

Katrine Ring

/ Eva Stokbro Jensen